

Keel-, Neus- en Oorheelkunde

Spraak-, stem- en taalstoornissen bij kinderen

Contactgegevens Alrijne Ziekenhuis

Alrijne Ziekenhuis Leiden
Houtlaan 55
2334 CK Leiden
071 517 8178

Alrijne Ziekenhuis Leiderdorp
Simon Smitweg 1
2353 GA Leiderdorp
071 582 8282

Alrijne Ziekenhuis Alphen aan den Rijn
Meteoorlaan 4
2401 WC Alphen aan den Rijn
0172 467 467

Deze folder geeft u informatie over spraak-, stem- en taalstoornissen bij kinderen.

Hoe belangrijk is spreken?

Spreken is voor kinderen al vrij snel een belangrijk communicatiemiddel. Kinderen die slecht praten, kunnen vaak niet goed laten weten wat zij bedoelen. In ernstige gevallen kan dit leiden tot moeilijk gedrag of driftbuien. Wanneer een kind begint met 'leren' wordt taal heel belangrijk: een kind krijgt de meeste informatie via taal. Maar niet alleen spraak en taal zijn belangrijk. Ook een afwijkende stem kan een kind slecht verstaanbaar maken: hierdoor kan dus eveneens het contact met de omgeving bemoeilijkt worden.

Het geluid van de stem wordt gemaakt in het strottenhoofd (herkenbaar aan de adamsappel) door het trillen van de stembanden. Dit zijn plooien die naar elkaar toe bewogen kunnen worden en dan in trilling worden gebracht door de uitademingslucht. Van het geluid dat in het strottenhoofd gemaakt wordt, maken we klanken door bewegingen van mond en keel. Strottenhoofd, mond en keel vormen samen onze spraakorganen.

Spraakstoornissen

Articulatieproblemen

Bij afwijkingen in de mond of de keel kan een kind bepaalde klanken soms niet goed vormen. De kno-arts zal daarom de spraakorganen van uw kind onderzoeken. Wanneer er afwijkingen gevonden worden, dan bespreekt de arts met u de eventuele behandeling.

Uw kind kan bijvoorbeeld een grote neusamandel hebben, waardoor het 'door de neus' (gesloten nasaal) praat. Dan kan de kno-arts voorstellen de neusamandel te verwijderen. Het kan ook zijn dat het verhemelte van uw kind aan de korte kant is. Dan praat het ook door de neus (dit keer open nasaal, 'neuslek').

Meestal is er met de spraakorganen zelf niets aan de hand, maar ligt de oorzaak van de spraakstoornis aan een onjuist gebruik van deze organen.

Het kan bijvoorbeeld zijn dat een kind de gewoonte heeft om de mond open te houden, waardoor de lipspieren verslapt zijn. De kno-arts kan u in dat geval eenvoudige spelletjes adviseren, waardoor uw kind zijn spieren oefent.

Helpt dit niet genoeg of zijn de problemen wat ingewikkelder, dan kan uw kind verwezen worden naar een logopedist(e) voor gerichte oefentherapie. Overigens hoeft een kind bepaalde klanken zoals 'sch' of de 'r' pas met 7 jaar te kunnen maken.

Tevens let de kno-arts er altijd op of uw kind goed hoort. Een slecht gehoor kan ook een oorzaak van niet goed spreken zijn.

Stotteren

Stotteren komt veel voor. Lang niet alle kinderen die als kleuter stotteren, blijven dit doen. Kleine kinderen hebben vaak veel te vertellen. Maar als ze nog niet goed kunnen praten, kunnen ze gaan stotteren. Als ouder hoeft u zich hier niet ongerust over te maken.

Sommige kinderen hebben meer aanleg voor stotteren dan anderen. Komt stotteren in de familie voor, dan is de kans groter dat kinderen blijven stotteren. Dan is het wel verstandig om vroeg aan de bel te trekken. Dat moet u ook doen, als:

- u merkt dat het kind zelf door heeft dat het niet goed uit zijn woorden kan komen;
- uw kind praten gaat vermijden;
- wanneer het lichamelijke reageert tijdens het stotteren (bijvoorbeeld door het maken van bewegingen of door transpireren).

De kno-arts zal u na een gesprek en na onderzoek van uw kind misschien kunnen geruststellen. Hij/zij kan u adviezen geven over uw manier van praten met uw kind. Maar misschien is voor verdere begeleiding een doorverwijzing naar een logopedist/stottertherapeut nodig.

Stemstoornissen

Kinderheesheid

Wanneer er afwijkingen zijn aan de stembanden, dan is het niet mogelijk een goed geluid te maken. De kno-arts zal de stembanden proberen te onderzoeken met een spiegeltje dat in de mond van het kind gehouden wordt. Wanneer dit moeilijk gaat, dan kan zo nodig met een dun slangetje gekeken worden. Het slangetje wordt via de neus in de keelholte van het kind gebracht. In enkele gevallen kan verder onderzoek onder narcose nodig zijn.

Meestal worden aan de stembanden van het kind geen afwijkingen gevonden, maar blijken de stembanden bij spreken niet goed te sluiten, waardoor er teveel lucht bij spreken ontsnapt. Dit horen wij dan als heesheid.

Een kind kan leren de stem beter te gebruiken. Dit is voor de meeste kinderen wel heel moeilijk, vooral omdat zij zelf vaak geen last van de heesheid hebben. De kno-arts zal u vertellen hoe dit verbeterd kan worden. Wanneer u en uw kind dit willen, wordt u verwezen naar een logopedist bij u in de buurt.

Bij verkeerd stemgebruik kunnen de stembanden plaatselijk dikker worden. Er ontstaan dan de zogenaamde 'stemandknobbeltjes'. Als de stem beter gebruikt wordt, verdwijnen ze weer. Gelukkig gaan de meeste kinderen hun stem na de puberteit 'vanzelf' beter gebruiken. De stembanden zijn dan gegroeid. De langere stembanden, worden makkelijker gebruikt.

Het is belangrijk dat een kind bij heesheid zijn stem niet forceert door veel schreeuwen en gillen of door het maken van rare stemmetjes.

Taalstoornissen

Een kind leert zijn moedertaal al heel vroeg. In het eerste jaar oefent het al bepaalde klanken en de zinsmelodie van de moedertaal. Rond de eerste verjaardag kan een kind zijn eerste woordjes gaan zeggen (vaak mama).

Als een kind 2 jaar is, maakt het meestal zinnetjes van twee woordjes. Tot circa 6 jaar is een kind gevoelig voor het leren van taal. Het leert dit veel makkelijker dan een volwassene. Voor ouders is het vaak moeilijk om te weten of hun kind voldoende spreekt. Vergelijking met andere kinderen, de mening van een peuterspeelzaalleidster of van de consultatiebureauarts kan u dan helpen.

Als u zich zorgen maakt over de taalontwikkeling van uw kind, zal de kno-arts uw kind onderzoeken om een oorzaak te vinden.

Er wordt vooral gekeken of uw kind goed hoort. Als uw kind niet goed hoort, ook als dit tijdelijk is, kan dat de oorzaak zijn van een slechte taalontwikkeling. De kno-arts kan, afhankelijk van wat er gevonden is, een bepaalde therapie voorstellen, bijvoorbeeld het plaatsen van trommelvliesbuisjes. Misschien moet er nog meer onderzoek gebeuren, zoals een taalttest. Ook kan uw kind worden doorverwezen naar een team met meer specialisten. Misschien adviseert de kno-arts om de taal van uw kind door een logopedist te laten stimuleren.

Tot slot

Denkt u eraan bij ieder bezoek aan het ziekenhuis een geldig legitimatiebewijs (paspoort, identiteitsbewijs, rijbewijs) en uw zorgverzekeringspas mee te nemen. Zijn uw gegevens (verzekering, huisarts etc.) gewijzigd, geeft u dit dan door bij de Patiëntenregistratie in de hal op de begane grond van het ziekenhuis.

Wij stellen het op prijs als u zich tijdig meldt voor de afspraak.

Vragen

Heeft u nog vragen en/of opmerkingen naar aanleiding van deze folder, stelt u deze dan aan de baliemedewerker van de polikliniek.

Bent u van mening dat bepaalde informatie in deze folder onduidelijk is of mist u informatie, dan vernemen wij dat graag. U kunt hiervoor contact opnemen met de polikliniek KNO.

Vragen

Heeft u nog vragen en/of opmerkingen naar aanleiding van deze folder, stelt u deze dan aan de baliemedewerker van de polikliniek.

De polikliniek KNO Alrijne Leiden heeft routenummer 17.

De polikliniek KNO Alrijne Leiderdorp heeft routenummer 19.

De polikliniek KNO Alrijne Alphen aan den Rijn heeft routenummer 44.

De polikliniek KNO van Alrijne Ziekenhuis (alle locaties) is van maandag tot en met vrijdag tussen 8.30 - 12.00 uur en van 13.30 - 15.30 uur te bereiken via telefoonnummer 071 582 8051.